EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 3.12.2025.
COM(2025) 737 final

KOMISIJAS GADA PĀRSKATS

par dalībvalstu gada darbības ziņojumiem par eksporta kredītiem Regulas (ES) Nr. 1233/2011 nozīmē

1. Ievads

Šis 2024. gada pārskats par oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomas darbībām ir sagatavots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulu (ES) Nr. 1233/2011 par dažu pamatnostādņu piemērošanu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā. Tajā aplūkotas dalībvalstu eksporta kredītu aģentūru (EKA) veiktās darbības oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā un izmantota informācija, ko dalībvalstis sniegušas gada darbības ziņojumos, kurus tās arī saskaņā ar regulu dara pieejamus Komisijai. Ziņojumos izmanto standartizētu veidni (sauktu arī par "kontrolsaraksta veidni"), kas saskaņota ar dalībvalstīm un laika gaitā tika pārskatīta un papildināta. Aktuālajā veidnē, kas tiek izmantota kopš 2023. gada, ir iekļauta papildu informācija, proti, uz klimatu vērsts attiecīgo oficiāli atbalstīta eksporta kredīta darbību pārskats pa nozarēm, kā arī ir paredzēta saskaņotāka finanšu pārskatu sniegšana.

2. Par 2024. kalendāro gadu saņemtie gada darbības ziņojumi

Oficiāli atbalstītus eksporta kredītus Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem ("Vienošanās") piemērošanas jomā 2024. gadā spēja sniegt divdesmit viena dalībvalsts: Austrija, Beļģija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija. Tās visas iesniedza 2024. gada darbības ziņojumu.

Pārējās dalībvalstis – Bulgārija, Īrija, Kipra, Latvija, Lietuva un Malta – ir apstiprinājušas, ka tām nav aģentūras, kas spētu piešķirt oficiāli atbalstītus eksporta kredītus.

3. Gada darbības ziņojumu analīze

(a) Vispārīga informācija

2024. gadā visas dalībvalstis (izņemot Grieķiju, kuras eksporta kredīta aģentūra Vienošanās darbības jomā finansiālu atbalstu nesniedz) ar vismaz vienu eksporta kredīta aģentūru nodrošināja tīro segumu, proti, eksporta kredītus garantiju un/vai apdrošināšanas produktu veidā. Divpadsmit no tām (Beļģija, Čehija, Dānija, Francija, Itālija, Polija, Slovākija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija) sniedza arī oficiālu finansiālo atbalstu, proti, tiešo finansējumu, eksporta darījumiem paredzētu komerciālu aizdevumu refinansēšanu vai procentu likmju atbalstu. Dažas dalībvalstis (Austrija, Dānija, Francija, Polija, Spānija un Ungārija) ziņo, ka tās sniedza saistīto atbalstu, kas ir viens no ESAO Vienošanās kontekstā reglamentētiem eksporta kredīta veidiem ar koncesijas elementu.

Vienošanās un trīs ESAO ieteikumi par labas pārvaldības disciplīnām[1] nodrošina prakses saskaņošanu visās ESAO dalībvalstīs un Eiropas Savienībā. Tomēr šajos ietvaros valdības veido pašas savu rīcībpolitiku. Lielākajai daļai eksporta kredīta aģentūru vēl bez ESAO pamatnostādnēm ir pieejami papildu noteikumi, piemēram, valsts un vietējā līmeņa satura noteikumi, un stingrāki standarti, kas izstrādāti, lai atspoguļotu savas valsts stratēģiju un tādas starptautiskās saistības kā Ekvatora principi (Pasaules Bankas grupas satvarā ar Starptautisko finanšu korporāciju saistīta riska pārvaldības sistēma, kas projektu finansēšanā ļauj finanšu iestādēm identificēt, novērtēt un pārvaldīt vides un sociālos riskus). Dažas EKA ir izlēmušas

[1] Ieteikums par kopēju pieeju oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem un vides un sociālo jautājumu pienācīgu izpēti; Ieteikums par ilgtspējīgu aizdevumu praksi un oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem; Ieteikums par kukuļošanu un oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem.

piedāvāt programmas, kas pielāgotas konkrētām nozarēm vai konkrētiem mērķiem. Tādējādi var tikt ņemta vērā atsevišķu Vienošanās dokumentā ietvertu nozaru vienošanos specifika, kopapdrošināšanas struktūras vai stratēģiskās ievirzes.

Atbalsta sniegšanas jautājumā dalībvalstīs ir atšķirīga EKA organizatoriskā struktūra un pārvaldība. Oficiāli atbalstītus eksporta kredītus dalībvalstīs pārvalda divdesmit sešas struktūras – vai nu valsts aģentūras, vai privāti uzņēmumi, kas darbojas ar publisku pilnvarojumu un valdības uzraudzībā. Tās ir uzskaitītas 1. pielikumā. Dalībvalstīs, kas sniedz gan segumu, gan finansējumu, parasti ir atsevišķa, īpaši šim mērķim veidota institūcija, kas strādā ar finansēm; dažkārt to sauc par *EXIM* (saīsinājums no "eksports–imports") banku.

(b) Oficiālā atbalsta apjoms

Gada darbības ziņojumos ir sniegta attiecīga finanšu informācija par oficiālo atbalstu, ko sniedz EKA saskaņā ar dalībvalstu attiecīgajām tiesību normām un atbilstoši organizatoriskajai struktūrai. Komisijai nav nekādu piezīmju par 2024. gada darbības ziņojumu finansiālajiem aspektiem.

Attiecībā uz oficiālu atbalstu tīrā seguma veidā, kā tas definēts Vienošanās 5.1. pantā, zemāk sniegtajā tabulā ir norādīta kopējā nominālā riska darījumu vērtība lielākajiem sniedzējiem Eiropas Savienībā 2024. gada 31. decembrī.

1. tabula. ES un dalībvalstu oficiālā atbalsta, kas piešķirts tīra seguma veidā, portfeļi 2024. gadā kopā (milj. EUR) **Lielākie sniedzēji Eiropas Savienībā pēc kopējā riska nominālvērtības**	
Tīrā seguma darījumu riska kopapjoms ES	*370 060*
Itālija	93 606
Vācija	73 800
Francija	66 872
Zviedrija	42 900
Nīderlande	25 292

Attiecībā uz oficiālu finansiālo atbalstu, kā tas definēts Vienošanās 5.2. pantā, zemāk sniegtajā tabulā ir norādīta oficiāli atbalstītā aizdevumu portfeļa uzrādītā nominālvērtība lielākajiem sniedzējiem Savienībā 2024. gada 31. decembrī.

2. tabula. ES un dalībvalstu oficiālā atbalsta, kas piešķirts oficiāla finansiālā atbalsta veidā, portfeļi 2024. gadā kopā (milj. EUR) **Lielākie sniedzēji Eiropas Savienībā pēc oficiāli atbalstītā aizdevumu portfeļa nominālvērtības**	
Aizdevumu portfelis Eiropas Savienībā kopā	*103 618*
Itālija	43 528
Francija	17 192
Vācija	15 991
Zviedrija	8853
Somija	6583

Ir lietderīgi norādīt, ka skaidru priekšstatu par eksporta darījumiem sniegtā atbalsta kopējo vērtību nesniegtu skaitļu apkopošana, kā, piemēram, 1. un 2. tabulā, jo dalībvalsts var atbalstīt vienu un to pašu eksporta darījumu tiklab ar tiešu finansējumu, kā arī ar tīro segumu. Turklāt minētajās tabulās ir ņemti vērā tikai tie finanšu produkti, kuri ietilpst Vienošanās darbības

jomā, izslēdzot vēl citus potenciālus finanšu produktus, ko piedāvā EKA, piemēram, īstermiņa eksporta kredītus vai oficiālu atbalstu militārajam aprīkojumam un lauksaimniecības preču eksportam.

Lai parādītu oficiālā atbalsta plūsmu, zemāk tabulā sniegta to darījumu vērtība, kuri uz Vienošanās pamata tika atbalstīti ar jaunām eksporta kredīta saistībām lielākajiem sniedzējiem Eiropas Savienībā 2024. kalendārajā gadā.

3. tabula. ES dalībvalstu jaunās saistības, kas paziņotas ESAO 2024. gadā (miljonos EUR)

ESAO eksporta kredītu lielākie sniedzēji Eiropas Savienībā

	Eksporta kredītu darījumu skaits kopā	Ar eksporta kredītu atbalstīto projektu kredītu kopuma kopvērtība
Paziņotās jaunās saistības Eiropas Savienībā kopā	*1568*	*53 007*
Francija	168	18 756
Itālija	371	11 368
Zviedrija	344	8 075
Vācija	254	6800
Somija	14	2 092

(c) Klimata mērķu ņemšana vērā

Eiropas Savienības Padomes 2022. gada 15. marta secinājumi par eksporta kredītiem[2] iepazīstināja ar "ES klimata paktu saistībā ar eksporta finansējumu", kurā paustas vairākas apņemšanās. To vidū ir šā gada pārskata kontekstā dalībvalstu apliecinātā "vēlme pilnveidot savu ikgadējo ziņojumu sniegšanu", "tajos ietverot uz klimatu orientētu pārskatu par savām attiecīgajām oficiāli atbalstītu eksporta kredītu darbībām katrā nozarē"; pilnveidotā ziņošanas veidne tiek izmantota kopš 2023. gada. Turpat secinājumos minēts kāds cits elements, proti, apņemšanās, ka dalībvalstis līdz 2023. gada beigām savā rīcībpolitikā nosaka "savus zinātniski pamatotus termiņus oficiāli atbalstītu eksporta kredītu izbeigšanai fosilā kurināmā enerģijas nozares projektiem, ja vien nepastāv ierobežoti un skaidri noteikti apstākļi, kas atbilst 1,5 °C sasilšanas robežvērtībai un Parīzes nolīguma mērķiem."

16 dalībvalstis (Austrija, Beļģija, Dānija, Francija, Horvātija Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija) gada darbības ziņojumos norāda, ka tāda stratēģija ir darīta zināma. Pārējās dalībvalstis norāda, ka tās vai nu nav ieinteresētas fosilā kurināmā enerģijas nozarē, vai nepiešķir oficiāli atbalstītus eksporta kredītus.

Attiecībā uz ogļu nozari kopš 2021. gada saskaņā ar Vienošanos ir aizliegts atbalstīt projektus, kas saistīti ar ogļu elektrostacijām, kurās neizmanto emisijas samazināšanas tehnoloģijas, izņemot piesārņojuma mazināšanas vai tādus CO_2 emisijas samazināšanas sistēmu projektus, kas nepagarina elektrostacijas darbmūžu un nepalielina jaudu. Lai pakāpeniski atteiktos no

[2] Padomes 2022. gada 15. marta secinājumi par eksporta kredītiem

oglēm, vairākums dalībvalstu savā klimata rīcībpolitikā ir ieviesušas par Vienošanās dokumentā noteikto aizliegumu stingrāku politisko rīcību, kura arī paredz finansēšanas aizliegumu visā vērtības ķēdē. 2024. gadā EKA nav ziņojušas par darījumiem, kas būtu saistīti ar projektiem ogļu enerģijas nozarē (kurā ietilpst izpēte, ražošana, transportēšana, uzglabāšana, kas saistīta ar sadales infrastruktūru, rafinēšanu, sadali un elektroenerģijas ražošanu).

Attiecībā uz naftas nozari 16 dalībvalstis ir noteikušas dažādus atbalsta izbeigšanas termiņus. Vienpadsmit dalībvalstis (Beļģija, Dānija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija) ir apņēmušās minētos projektus vairs neatbalstīt. Pārējās dalībvalstis, lai gan neviena nav darījusi zināmus ar naftu saistītus darījumus minētajās nozarēs 2024. gadā, ir saglabājušas iespēju finansēt tādus darījumus, kuru termiņš ir periodā līdz 2030. gadam.

Gāzes nozarē tās pašas vienpadsmit dalībvalstis ir skaidri apņēmušās pārtraukt elektrostaciju un vērtības ķēdes projektu finansēšanu. Tomēr dažas EKA (Dānija, Luksemburga, Nīderlande, Somija un Vācija) ir saglabājušas iespēju piešķirt atbalstu ierobežotos gadījumos, piemēram, elektroenerģijas ražošanai, kurā tiek izmantotas emisijas samazināšanas tehnoloģijas, nabadzīgāko valstu attīstībai vai tad, ja dabasgāze ir daļa no pārejas risinājuma, kurā ņemta vērā virzība uz 1,5 °C pieaugumu; dažas no tām precizē, ka saņēmējas valsts nacionāli noteiktais devums nav kritērijs, un EKA vērtē atbilstību virzībai uz 1,5 °C pieaugumu. Turpretim Spānija ir īstenojusi stingrākus ierobežojumus augšupējā un vidējā posma darbībām. Attiecībā uz naftu pārējās dalībvalstis ir saglabājušas iespēju finansēt darījumus, kuru termiņš ir periodā līdz 2030. gadam, lai gan neviena nav darījusi zināmus ar gāzi saistītus darījumus šajās nozarēs 2024. gadā.

Faktiski 2024. gadā piecas EKA ziņoja par četrpadsmit projektiem naftas un gāzes nozarē, kuriem piešķirts eksporta kredīts 1176,2 miljonu EUR kopvērtībā:

Sniedzēja dalībvalsts	Darījumu vērtība	Projekta veids
Beļģija un Vācija	138,7 miljoni EUR (Beļģija) un 265,2 miljoni EUR (Vācija)	Tvaika ģeneratori un turbīnas kombinētā cikla gāzes elektrostacijai
Somija (divi projekti)	73,8 milj. EUR	Esošas gāzes elektrostacijas modernizācija un atjaunošana (nemainot elektrostacijas jaudu)
Vācija (divi projekti)	21,3 milj. EUR	divi augšupējā posma gāzes projekti
Vācija	21,4 milj. EUR	Mobilā gāzes cauruļvada uzstādīšana
Itālija	605,8 milj. EUR	Zemūdens cauruļvada uzstādīšana gāzes ieguvei

Nīderlande (četri projekti)	20,9 milj. EUR	Četri augšupējā posma naftas projekti
Nīderlande (trīs projekti)	29,1 milj. EUR	Trīs vidējā posma naftas projekti

Somija (attiecībā uz tās pirmo projektu) un Vācija spēja sniegt atbalstu šiem projektiem, jo saistības tika uzņemtas pirms to klimata stratēģiju ieviešanas; līdz ar to prasības vēl nebija piemērojamas. Beļģija un Itālija pamato savu atbalstu ar to, ka apstiprināšanas brīdī konkrētā darbība nebija aizliegta un saskaņā ar to klimata rīcībpolitiku šādu atbalstu drīkst sniegt līdz 2025. gada beigām. Izņēmuma kārtā par pieņemamu tika uzskatīts otrs Somijas projekts un lielākā daļa, respektīvi, visi, izņemot vienu, Nīderlandes projektu, ciktāl tie attiecas uz preču piegādi esošai infrastruktūrai, ja tāda piegāde, nepagarinot infrastruktūras kalpošanas laiku, uzlabo vides sniegumu un/vai drošību, un/vai veselību. Atlikušais Nīderlandes projekts tika apstiprināts, piemērojot izņēmumu attiecībā uz konkrētiem kuģiem, kuri sniedz atbalsta pakalpojumus esošai fosilai infrastruktūrai.

Attiecībā uz visiem darījumiem ziņotājas dalībvalstis norāda, ka tās ir veikušas pienācīgas rūpības procesu klimata jomā, līdzīgu tam, ko tās veica attiecībā uz citu sociālo un vides ietekmi.

Bez minētajiem fosilā kurināmā enerģijas nozarē uzliktajiem ierobežojumiem EKA, papildus ilgākiem maksimālajiem atmaksas termiņiem, ir pieņēmušas programmas, kas stimulētu klimatam draudzīgus darījumus, kuri atļauti saskaņā ar Vienošanās Nozares vienošanos klimata pārmaiņu jomā. Piemēram, dažas EKA piedāvā elastīgākus valsts satura noteikumus, piemēram, lielāka maksimālā aizdevuma summa, lielāka seguma attiecība, minimālā prēmijas likme pēc noklusējuma vai studiju izdevumu atmaksa par klimatam draudzīgu darījumu.

Proti, 2024. gadā klimata pārmaiņu mazināšanas un klimatadaptācijas jomā, kā tā definēta Nozares vienošanās dokumentā klimata pārmaiņu jomā, sešas dažādas valstis finansēja 53 projektus kopumā par 4247 miljoniem EUR (šis finansējums gandrīz četras reizes pārsniedz tā kredīta vērtību, kas piešķirts ar fosilo kurināmo saistītiem projektiem). Lielākā daļa no šiem projektiem bija saistīti ar atjaunīgo enerģiju (42 darījumi, kam piešķirtā kredīta vērtība ir 2928 miljoni EUR).

(d) Citu vides risku apsvēršana

ESAO Ieteikumā par kopēju pieeju oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem un vides un sociālo jautājumu pienācīgu izpēti ir noteikti kopēji principi pienācīgas rūpības īstenošanai vides un sociālajā jomā. Visas ES dalībvalstis ievēro šo ieteikumu un saskaņā ar to identificē un novērš iespējamo ietekmi un riskus, kuri saistīti ar oficiāla atbalsta pieteikumiem. Ieteikuma pamatā ir vispāratzīti standarti, piemēram, Starptautiskās Finanšu korporācijas vides un sociālās darbības standarti, Pasaules Bankas grupas vides, veselības un drošības pamatnostādnes, Pasaules Bankas drošības politika un Pasaules Bankas vides un sociālie standarti. Ieteikums aptver galvenos vides jautājumus, piemēram, emisija gaisā, ieskaitot siltumnīcefekta gāzu emisiju, resursefektivitāte, atkritumu apsaimniekošana, troksnis un vibrācijas, bīstamo materiālu apsaimniekošana, ietekme uz ekosistēmām, bioloģiskās daudzveidības aizsardzība un dabas resursu būtiska izmantošana. Tas arī ietver prasības attiecībā uz gatavību ārkārtas

situācijām un reaģēšanu uz tām, lai projektu īpašnieki uz negadījumiem un ārkārtas situācijām varētu reaģēt tādā veidā, kas ir piemērots, lai novērstu un mazinātu ietekmi uz vidi.

EKA pienācīgas rūpības rīcībpolitika un riska novērtēšanas procedūras pirmām kārtām balstās uz minēto ieteikumu, pat ja tam nav ekskluzīvas nozīmes un rīcībpolitiku ietekmē citi standarti un ES tiesību aktu kopums. Visas dalībvalstis, kas sniedz oficiāli atbalstītus eksporta kredītus, ziņo par atbilstību ESAO ieteikuma vides dimensijai un norāda, ka tā ir būtiska sastāvdaļa to pienācīgas rūpības un riska pārvaldības sistēmā, kā arī lēmumu pieņemšanas procesā. *Ex ante* novērtējuma procedūras ir atkarīgas no oficiāli atbalstītu eksporta kredītu pieteikuma veida, lieluma un kategorijas. Riski tiek konstatēti, klasificēti un novērtēti, un tie var ietekmēt tiesības uz atbalsta saņemšanu. Visas ES EKA apstiprina, ka tās ir pārbaudījušas visus oficiāli atbalstītu eksporta kredītu pieteikumus, lai noteiktu, vai būtu jāveic vides pārskats.

Saskaņā ar ieteikumu EKA atkarībā no iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi šos pieteikumus klasificē trīs riska kategorijās: augsts risks (A kategorija), vidējs risks (B kategorija) vai zems risks (C kategorija). Daudzas dalībvalstis ziņo, ka tās ieteikumu piemēro plašāk, nevis tikai tā piemērošanas jomā. Tas ietver visu darījumu klasificēšanu, tostarp darījumus, kuros tās atbalsta daļas vērtība ir mazāka par 10 milj. SDR un kurus pārbaudes posmā principā nav jāizskata. Dalībvalstis ziņo, ka saskaņā ar ieteikuma 18. pantu ir novērtēta ietekme uz vidi un sociālā ietekme (*ESIA*) visiem A kategorijas pieteikumiem, attiecībā uz kuriem EKA ir uzņēmušās galīgās saistības. Attiecībā uz B kategorijas pieteikumiem dalībvalstis ziņo, ka pieteikumu iesniedzēji vienmēr ir snieguši pietiekamu informāciju par projekta attiecīgo ietekmi uz vidi saskaņā ar ieteikuma 19. pantu. Visas EKA, kas finansēja A vai B kategorijas projektus, ziņo, ka pirms projekta atbalsta lēmuma pieņemšanas tās vienmēr izvērtēja darījumu pārbaudē un pārskatīšanā gūto informāciju, kas sniegta pienācīgas rūpības ziņojumā, kuru sagatavojusi vai nu iekšēja neatkarīga struktūra, vai ārējs konsultants, pie kam atbalsta sniegšanas priekšnosacījums ir pozitīvs atzinums. Būtiska informācija tika iegūta no *ESIA* ziņojumiem, kā arī apkopota no EKA pieteikuma veidlapām un anketām, dokumentu pārbaudēs, objektu apmeklējumos, ārējo konsultantu veiktā izpētē un tiešos kontaktos ar pieteikumu iesniedzējiem.

Tikai Zviedrija ziņo, ka tā ir noraidījusi kalnrūpniecības projekta pieteikumu, jo netika pienācīgi pārvaldīts risks attiecībā uz aizsargājamām dabas teritorijām un cilvēktiesībām. Zviedrija arī ziņo, ka ir atteikusies no citiem projektiem, kas nav saderīgi ar fosilā kurināmā rīcībpolitiku. Bez tam neliela neatbilstība var rasties, piemēram, nokavētu informācijas vai ziņojumu iesniegšanas termiņu dēļ. Neatbilstības situācijas tiek atrisinātas sadarbībā ar projektu sponsoriem un atsevišķos gadījumos – ar dalībvalsts vēstniecības atbalstu, vai nu izstrādājot korektīvas darbības un mazināšanas pasākumus, kas regulāri tiek uzraudzīti, vai apturot atbalstu vai atsakot kompensāciju, lai gan šie pēdējie minētie instrumenti pārskata periodā netika izmantoti.

(e) Pienācīga rūpība sociālajā un cilvēktiesību jomā

Papildus vides dimensijai ESAO jau 2012. gada Ieteikumā par kopēju pieeju noteica pienācīgas rūpības principus attiecībā uz sociālo jomu. Ieteikums attiecas uz būtisku ar projektiem saistītu iespējamu sociālo ietekmi, tostarp uz darbu un darba apstākļiem (piemēram, taisnīgu attieksmi, diskrimināciju, biedrošanās brīvību, darba koplīguma slēgšanas sarunām, darba ņēmēju izmitināšanu), kopienas veselību, drošumu un drošību (piemēram, kopienas pakļautību slimībām, drošības personāla izmantošanu), zemes iegūšanu un iedzīvotāju piespiedu pārvietošanu (piemēram, fizisku pārvietošanu, ekonomisku pārvietošanu), pienācīgu sadarbību ar skartajām kopienām (piemēram, informētu konsultāciju un līdzdalības procesu, sūdzību izskatīšanas mehānismu), pamatiedzīvotājiem (piemēram,

brīvu, iepriekšēju un informētu piekrišanas procesu), kultūras mantojumu. Tas attiecas arī uz būtisku ar projektiem saistītu ietekmi uz cilvēktiesībām, tostarp piespiedu darbu, bērnu darbu, dzimumu jautājumiem un dzīvību apdraudošu arodveselības un drošības situāciju. Īpaša uzmanība tiek pievērsta neaizsargātām grupām.

EKA ziņotā pienācīgas rūpības prakse ir līdzīga tai, kura attiecas uz vides riskiem. Visas divdesmit ziņotājas dalībvalstis, kas sniedza oficiālu atbalstu, norāda, ka tikusi ievērota ESAO Ieteikumā par kopēju pieeju ietvertā sociālā un cilvēktiesību dimensija un ka tā ir šo dalībvalstu lēmumu pieņemšanas, pienācīgas rūpības un riska pārvaldības sistēmu būtiska sastāvdaļa. Visas dalībvalstis apstiprina, ka ir pārbaudījušas visus pieteikumus, lai noteiktu, vai būtu jāveic sociālo tiesību un cilvēktiesību pārskats. Tās ziņo, ka visiem A kategorijas pieteikumiem ir veikts *ESIA*. Attiecībā uz B kategorijas pieteikumiem tās ziņo, ka pieteikumu iesniedzēji vienmēr ir snieguši pietiekamu informāciju par projekta attiecīgo ietekmi. Pirms EKA lemj par oficiāla atbalsta sniegšanu A vai B kategorijas projektiem, kuriem var būt negatīva ietekme uz sociālajiem un cilvēktiesību jautājumiem, tās vienmēr ir izvērtējušas informāciju, kura iegūta darījumu pārbaudē un pārskatīšanā, tāpat kā tas tika darīts vides risku gadījumā.

Dalībvalstis pienācīgas rūpības procesos, kas ieviesti attiecībā uz sociālo un cilvēktiesību jomu, nav ziņojušas par pastāvīgu neatbilstību 2024. gadā, izņemot jau iepriekš minēto Zviedrijas kalnrūpniecības projektu (projekts tādēļ tika noraidīts). Dažas EKA ziņo par konkrētu darījumu uzraudzības posmā konstatētām novirzēm no saskaņotajām darbībām un starptautiskajiem standartiem un par to, ka, skatot katru gadījumu atsevišķi, ir ieviesušas pasākumus (piemēram, pastiprināta uzmanība īpašiem jautājumiem un nodevumu termiņu atlikšana).

Visās EKA, izņemot divas, ir vai nu līdzdalību nodrošinošs apspriešanās process, vai sūdzību mehānisms skartajām kopienām. Visos gadījumos projektu sponsoriem ir jāievieš mehānismi neatkarīgi no EKA iesaistes. Dalībvalstu 2024. gada darbības ziņojumos, kas tiek iesniegti Komisijai, nekādu ziņu par sūdzībām nav.

(f) Kukuļošanas apkarošanas pasākumi

Visas dalībvalstis, kas sniedza oficiāli atbalstītus eksporta kredītus, ziņo par atbilstību ESAO Ieteikumam par kukuļošanu un oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem. Minētajā ieteikumā ir ietverti pasākumi pārbaudei, pienācīgai rūpībai, novērtēšanai un par atbalsta attiecināmību izdarāmu lēmumu pieņemšanai, lai novērstu kukuļošanu saistībā ar oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem. Tas jo īpaši nozīmē pārbaudīt, vai darījumos iesaistītās personas nav iekļautas daudzpusējo finanšu iestāžu izslēgšanas sarakstos.

(g) Ilgtspējīga aizdevumu prakse

Visas dalībvalstis, kas sniedza oficiāli atbalstītus eksporta kredītus, ziņo par atbilstību ESAO Ieteikumam par ilgtspējīgu aizdevumu praksi un oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem. Minētā ieteikuma mērķis ir nodrošināt, ka valstīm ar zemiem ienākumiem tiek mobilizēta attīstības vajadzību finansēšana, neradot tām pārmērīgu parādu nākotnē. Ieteikuma ievērošana iet roku rokā ar Pasaules Bankas un Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) politikas, kura nosaka parāda ierobežojumu nosacījumus attiecībā uz bezkoncesijas aizņēmumiem, ciešu ievērošanu un ilgtspējīgu aizdevumu praksi. Saskaņā ar ieteikumu puses ir piekritušas arī svarīgiem pārredzamības pasākumiem, kas ietver informācijas sniegšanu Pasaules Bankai un SVF. Vairumā gadījumu parāda atmaksājamības novērtējumi ir daļa no valsts vispārējā riska novērtējuma, kas ietekmē EKA valstu seguma politiku.

(h) Cita informācija, kas iekļauta gada darbības ziņojumos

Dalībvalstis ziņo, ka tās raugās, lai EKA darbotos pēc iespējas pārredzami, vienlaikus ievērojot konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli sensitīvu informāciju. Saskaņā ar ESAO Ieteikumu par kopēju pieeju visā Savienībā saskaņotā procedūra ir detalizētas informācijas publiskošana par projektiem, kuriem ir iespējama negatīva ietekme uz vidi vai sociālo jomu. EKA vienmēr ir atklājušas visu prasīto informāciju saskaņā ar ieteikuma 39. un 41. pantu, t. i., attiecīgu *ex ante* informāciju par A kategorijas projektiem, tostarp *ESIA*, un *ex post* informāciju par visiem atbalstītajiem A un B kategorijas projektiem, izmantojot īpašas lapas savās tīmekļa vietnēs, kas minētas 2. pielikumā.

Daudzām ES EKA ir korporatīvās sociālās atbildības politika, kas parasti ietver ne tikai iekšējos centienus, bet arī ciešu dialogu ar EKA klientiem. Šajā kontekstā EKA arvien vairāk pārvērtē savu praksi un izstrādā plānus, kā samazināt savu ietekmi uz vidi, tostarp oglekļa pēdas aplēses.

4. EKA atbilstība Savienības mērķiem un saistībām

Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. pantā uzskaitīti Eiropas Savienības vispārīgie mērķi un 21. pantā – Savienības ārējās darbības principi un mērķi. Saskaņā ar LES 3. panta 5. punktu attiecībās ar citām pasaules daļām Eiropas Savienība "veicina [..] ilgtspējīgu Zemes attīstību, solidaritāti un savstarpēju cieņu starp tautām, brīvu un godīgu tirdzniecību, nabadzības izskaušanu un cilvēktiesību un jo īpaši bērnu tiesību aizsardzību, kā arī starptautisko tiesību normu stingru ievērošanu un attīstību, tostarp respektējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principus". Attiecībā uz ES kopējo tirdzniecības politiku atsauce uz Savienības ārējās darbības principiem un mērķiem ir iekļauta Līguma par Eiropas Savienības darbību 206. pantā un 207. panta 1. punktā.

Eiropas Parlaments ir aicinājis Komisiju sniegt paziņojumu par to, vai dalībvalstis, sniedzot oficiāli atbalstītus eksporta kredītus, ir panākušas atbilstību ES mērķiem un saistībām. Komisija ir veikusi gada pārskatu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1233/2011. Komisijas pārskatu, kura pamatā ir dalībvalstu iesniegtie gada darbības ziņojumi, nevar uzskatīt par izsmeļošu.

Komisija uzskata, ka pieejamā informācija sniedz pierādījumus tam, ka oficiāli atbalstītās eksporta kredītu jomas darbības Eiropas Savienībā atbilst LES 3. un 21. pantam. ESAO ieteikumi veido ietvaru dalībvalstu eksporta kredītu programmu pārvaldībai. Dalībvalstis arī izstrādā savu rīcībpolitiku, pamatojoties uz šiem ieteikumiem un saskaņā ar ES mērķiem. Dalībvalstis tāpat arī ievieš plašāku rīcībpolitiku klāstu, lai atbalstītu klimatisko pārkārtošanos, un samazina atbalstu fosilā kurināmā projektiem, bet klimatiskās pārkārtošanās projektiem to palielina. Komisija atbalsta turpmāku progresu šajā jomā, arī turpmāku atbalstu dalībvalstīm pildīt to pausto apņemšanos pakāpeniski atteikties no fosilā kurināmā. Attiecībā uz starptautisko saistību un no ES konkurences tiesībām izrietošo saistību izpildi Pasaules Tirdzniecības organizācijā nav reģistrēti strīdi par ES dalībvalstu eksporta kredītu darbībām 2024. gadā, un Komisija nav saņēmusi nekādas sūdzības par iespējamiem ES noteikumu pārkāpumiem, kas skartu EKA.